

ISSN 2181-0000
Doi Journal 10.26739/2181-0000

JOURNAL OF MAMUN SCIENCE

Volume 4, Issue 4 **2026**

ISSN 2181-0000
Doi Journal 10.26739/2181-0000

«MAMUN SCIENCE» JURNALI

4 JILD, 4 SON

ЖУРНАЛ «MAMUN SCIENCE»

TOM 4, HOMEP 4

JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

VOLUME 4, ISSUE 4

TOШKENT-2026

«MA'MUN SCIENCE» JURNALI

ЖУРНАЛ «МА'МUN SCIENCE» | JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»
№4 (2026) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-0000-2026-4>

Бош мухаррир: | Главный редактор:
Chief Editor:

Matyakubov Umidjon Raximovich
(i.f.d., prof.)

Бош мухаррир ўринбосари: | Заместитель
главного редактора: | Deputy Chief Editor:

Xudonazarov Egambergan Madrahimovich
(PhD., dots.)

TAHRIRIY MASLAHAT KENGASHI | EDITORIAL BOARD | РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

FILOLOGIYA FANLARI

O'rozboyev Abdulla Durdibayevich

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

Axmedov Oybek Saporboyevich

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Galiyeva Margarita Rafaelovna

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Nasrullayeva Nafisa Zafarovna

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

Samarqand davlat chet tillari instituti

Cho'ponov Otanazar Otojovich

Filologiya fanlari doktori (DSc)

Urganch davlat universiteti

Yakubova Matluba Tajibayevna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Matnazarov Javlanbek Kabulovich

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

TARIX FANLARI

Anatoliy Sagdullayevich Sagdullayev

Tarix fanlari doktori, professor; akademik

O'zbekiston Respublikasi Fanlar

akademiyasining haqiqiy a'zosi

Ashirov Adhamjon Azimbayevich

Tarix fanlari doktori, professor,

O'zbekiston Respublikasi

Fanlar akademiyasi Tarix instituti.

Shaydurov Vladimir Nikolayevich

Tarix fanlari doktori, dotsent

Leningrad davlat universiteti Rossiya

Abdullayev Utkir Ismoilovich

Tarix fanlari doktori (DSc),

dotsent Urganch davlat universiteti

Matkarimova Sadoqat Maqsudovna

Tarix fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Abdullayev Timur Pulatovich

Tarix fanlari nomzodi, dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Abdalov Umidbek Matniyazovich

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),

Dotsent Ma'mun Universiteti NTM

Yunusxo'jayev Habibulla Zafar o'g'li

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),

Dotsent Ma'mun Universiteti NTM

PSIXOLOGIYA FANLARI

Shoumarov G'ayrat Baxromovich

Psixologiya fanlari doktori, professor; akademik

O'zbekiston Respublikasi

Fanlar akademiyasining haqiqiy a'zosi

Kryukova Tatyana Leonidovna

Psixologiya fanlari doktori, professor

Kostroma davlat universiteti Belorusiya

Karpinskiy Konstantin Viktorovich

Psixologiya fanlari doktori, professor

Grodno davlat universiteti Belorusiya

Urazbayeva Dilbar Abdullayevna

Psixologiya fanlari doktori (DSc), professor

Ma'mun Universiteti NTM

Jumaniyazova Nasiba Ramatillayevna

Psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Nurullayeva Baxtigul Bobojonovna

Psixologiya fanlari nomzodi, dotsent Ma'mun

Universiteti NTM

IQTISODIYOT FANLARI

Ruzmetov Baxtiyar

Iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Ma'mun Universiteti NTM

Sherov Alisher Bakberganovich

Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Ma'mun Universiteti NTM

Voronsova Yuliya Vladimirovna

Iqtisodiyot fanlari nomzodi

Moskva davlat boshqaruvi universiteti

Jabborov Umarbek Rustambekovich

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Cho'ponov San'at Otanazarovich

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Niyazmetov Islambek Masharipovich

Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

PEDAGOGIKA VA FALSAFA FANLARI

Sardor Sharifzoda O'razboy Tabib o'g'li

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa
doktori (PhD), professor

Ma'mun Universiteti NTM

Adilov Zafar Yunusovich

Falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Boltayev Abdurahim Amanovich

Falsafa fanlari doktori, dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Zoirov Erkin Xalilovich

Falsafa fanlari doktori, dotsent

Buxoro davlat texnika universiteti

Nurullayeva Baxtigul Bobojonovna

Psixologiya fanlari nomzodi, dotsent Ma'mun

Universiteti NTM

TIBBIYOT FANLARI

Yuldashev Baxrom Sobirjanevich

Tibbiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Abdullayev Ravshanbek Babajonovich

Tibbiyot fanlari doktori, professor

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Esamuratov Aybek Ibragimovich

Tibbiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Samandarova Barno Sultonovna

Biologiya fanlari nomzodi, dotsent

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Tajiyeva Zebo Baxodirovna

Tibbiyot fanlari falsafa doktori (PhD)

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

ILMIY JURNAL TEXNIK KOTIBI

Yunusxo'jayev Habibulla Zafar o'g'li

Ma'mun Universiteti NTM

Журнал включен в перечень ВАК национальных научных изданий, рекомендуемых для публикации основных научных результатов диссертаций по медицинским наукам постановлением № 01-08/3068/17 от 27 сентября 2024 г.

Page Maker | Верстка | Саифаловчи: X. Mirzaxmedov

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Тадqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC the city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000

IQTISOD

1. Odilbekova Xonimjon Jahongir qizi. Rudenko Inna Yurevna. QATTIQ MAISHIY CHIQUINDILARNI QAYTA ISHLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH: XORIJYIY TAJRIBA VA O‘ZBEKISTON UCHUN ISTIQBOLLAR.....	8
2. S.M.Raximova. V. M. Baxtiyarova. RAQAMLI TRANSFORMATSIYALASHUV JARAYONIDA TIBBIY XIZMATLAR KO‘RSATISHNI MOLIYALASHTIRISHNING AYRIM MASALALARI.....	13
3. S. Allayarov. MINTAQA IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA STARTAP LOYIHALARDAN FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI.....	16
4. Matyoqubov Arslonbek G'ayrat o'g'li. EKSPORT INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHNING MINTAQA RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA’SIRI (XORAZM VILOYATI MISOLIDA).....	20
5. Matkarimov Feruz Bekturdiyevich. MINTAQA TO‘QIMACHILIK MAHSULOTLARINING GLOBAL BOZORDA RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH YO‘LLARI.....	27
6. Yulduz Yaqubova Raimovna. OZIQ-OVQAT SANOATIDA TEXNIKA TARAQQIYOTI, INNOVATSION TRANSFORMATSIYA VA UNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	33
7. Masharipova Xosiyat Matrasulovna. Xalbayeva Maftuna. XORAZM VILOYATI IQTISODIYOTIDA EKOLOGIK OMILLAR VA BARQAROR HUDUDIY RIVOJLANISH MASALALARI.....	38
8. Sattarova Dilfuza Dilshodbekova. O‘ZBEKISTONDA ISLOM MOLIYASI FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA HUQUQIY ASOSLARINING YARATILISHI.....	43
9. Ismailova Gulruh Faxriddinovna. INSON KAPITALIGA INVESTITSIYALAR VA HUDUDIY IQTISODIY NOMUTANOSIBLIK: MOLIYALASHTIRISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO‘NALISHLARI.....	48
10. Jumaniyazova Sharifa Rashidovna. TURISTIK MAHSULOTLAR BOZORIDA MARKETING STRATEGIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI.....	54
11. Li Yang. EDIGITAL SILK ROAD AND SUSTAINABLE TOURISM: ANALYZING THE ADAPTATION OF CHINESE DIGITAL PLATFORMS IN UZBEKISTAN.....	58
12. Sharipova Asaloy. Rudenko Inna Yurevna. THE EFFECTIVENESS OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN WATER RESOURCE MANAGEMENT.....	64

13. Турдиева Якитжан Хайитбаевна.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ФИНАНСОВОЙ ПОДДЕРЖКИ СИСТЕМЫ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ НА ОСНОВЕ ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОГО ПАРТНЁРСТВА (НА ПРИМЕРЕ РЕСПУБЛИКИ КАРАКАЛПАКСТАН).....68

14. Djumaniyazov Farruxbek Abdulla o'g'li.

XORAZM VILOYATIDA IQLIM O'ZGARISHI VA INSTITUTIONAL OMILLARNING MINTAQAVIY BARQAROR EKOLOGIK-IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI.....72

TARIX

1. Дилафруз Ийманова Абдиманнобевна.

ЎЗБЕКИСТОНДА СОВЕТ ДАВРИДА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ КАДРЛАРИНИНГ ИЖТИМОИЙ, МОДДИЙ АҲВОЛИ: МУАММОЛАР ВА САБОҚЛАР (1925-1941 ЙИЛЛАР).....79

2. Ahmadjonova Inobat Baxodir qizi.

MOHENJO-DARO VA HARAPPA SIVILIZATSIYALARINING PAYDO BO'LISHI VA TARAQQIYOTI.....88

3. Otamuradova Roviyajon Olimboyevna. Joldasova Ozoda Ergash qizi.

MUSTAQILLIK YILLARIDA MILLIY O'ZLIKNI ANGLASH, VATANIMIZNING QADIMIY VA BOY TARIXINI O'RGANISH.....92

4. Saotboyev Rahmatjon Madamin o'g'li.

XORAZM VOHASIDA IBTIDOIY SAHNAVIY UNSURLAR VA MAROSIMIY TOMOSHALAR: IJTIMOIIY-MADANIY VA TARIXIY ASOSLAR.....95

5. Саидов Шавкат Жумабаевич.

XX АСРНИНГ ХАЛҚАРО МАЙДОНДА ТАН ОЛИНИШИДА БОБООХУН САЛИМОВНИНГ ЎРНИ.....100

6. Salayev Umrbek Kadambayevich.

QUYI AMUDARYO HUDUDIDA TOSH VA NEOLIT DAVRLARIDA IJTIMOIIY-IQTISODIY MUNOSABATLARNING SHAKLLANISHI.....106

7. Safarov Tolib Todjiyevich.

XIVA XONLIGIGA KO'CHIB KELGAN TURKMAN URUG'LARI HAQIDA AYRIM MA'LUMOTLAR.....111

8. Atadjanova Dilnoza Ganiyevna.

JANUBIY XORAZM HUDUDINING ARXEOLOGIK TADQIQOTLARDA O'RGANILISH TARIXI.....116

FILOLOGIYA

1. Xusainova Shaxnozabonu Ergashevna.

ABU RAYHON BERUNIYNING "OSOR UL-BOQIYA" ASARI VA UNING INGLIZ TILIGA TARJIMASIDA SHARQ RUHI HAMDA KONTEKSTUAL O'ZIGA XOSLIKNI SAQLASH..121

2. B.Q. Sapayeva.

O'ZBEK TILI GEMERONIMLARINING SHAKLLANISHI VA TARAQQIYOTI.....125

- 3. Sobirova Gulasal Zokir qizi.**
THEORETICAL APPROACH TO LINGUISTIC-COGNITIVE APPROACHES IN MODERN LINGUISTICS.....129
- 4. Mokhinur Murodova Azamat qizi.**
ABBREVIATION AND INTERNET SLANG USAGE AMONG MDIST STUDENTS IN VIDEO GAMES AND ONLINE CHATS.....136
- 5. Yusupova Soxiba Islombek qizi.**
INGLIZ VA O‘ZBEK BOLALAR SHE’R VA QO‘SHIQLARIDA EMOTSIONAL BO‘YOQDOR SO‘ZLAR.....143
- 6. Sarodbekov Sherzodbek Saforboyevich.**
BADII ASAR USLUBINI QAYTA TIKLASHDA MUTARJIM MAS’ULIYATI (E. HEMINGWAYNING “TO HAVE AND HAVE NOT” ASARI VA UNING TARJIMASAI MISOLIDA).....147

PEDAGOGIKA

- 1. Rajabov Shaxzodbek Baxrom o‘g‘li.**
UMUMIY PEDAGOGIK TAYYORGARLIK JARAYONIDA BO‘LAJAK MUSIQA O‘QITUVCHISINING BADIY MAHORATINI OSHIRISH.....153
- 2. Davletov Mayliboy Yusupovich.**
O‘ZBEK CHOLG‘U IJROCHILIGI TARIXINI O‘RGANISH ORQALI TALABALARNING MUSIQIY MADANIYATINI RIVOJLANTIRISH JARAYONINING SAMARADORLIK DARAJASI.....161
- 3. Abdirimova Shoxsanam Xudayberganovna.**
VERIFIKATSIYA TAMOYILINING PEDAGOGIK JARAYONDAGI MOHIYATI.....166
- 4. Allamuratova Xurliman.**
TA'LIM KONSEPSIYASINING MOHIYATI VA METODIKADAGI O‘RNI.....170
- 5. Sharipov Allabergan Kamilovich.**
JISMONIY TARBIYA VA SPORT YO'NALISHI BITIRUVCHILARINING KASBIY-PEDAGOGIK TAYYORGARLIK DARAJASINI ISH BERUVCHILAR BAHOSIGA KO'RA TAHLIL QILISH: SO'ROVNOMA ASOSIDA EMPIRIK TADQIQOT.....176
- 6. Jammатов Jasurbek Sharipovich. Komilova Olima Allabergan qizi.**
TAYYORGARLIK DARAJASINI KROSS-FIT MASHG‘ULOTLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISH: DOLZARBLIK VA ISTIQBOLLAR.....183
- 7. Ким Татьяна Сергеевна.**
СТРАТЕГИИ ОБУЧЕНИЯ ИЕРОГЛИФИЧЕСКОЙ ЛЕКСИКЕ В КОРЕЙСКОМ ЯЗЫКЕ...189

PSIXOLOGIYA

- 1. Jumaniyazova Ilmira Kamiljanovna. Sobirova Xosiyat Rustambekova.**
BOSHLANG‘INCH SINIF O‘QUVCHILARNING XOTIRASINING NEYROPSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI.....195
- 2. Xashimova Sayyora Xolmuradovna.**
IMKONIYATI CHEKLANGAN BOLALARDA EMOTSIONAL ZO‘RIQISHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI.....199
- 3. Allayarov Dilshod Raximboy o‘g‘li.**
ERKIN KURASHCHILARDA MUSOBAQA OLDI EMOTSIONAL HOLATLARINING MOTIVATSION JARAYONLARGA TA’SIRI.....203

Sharipov Allabergan Kamilovich. p.f.n., prof.
Ma'mun universiteti NTM. Sport faoliyatini
tashkil etish bo'limi boshlig'i.
sharipov_allabergan@mamunedu.uz

JISMONIY TARBIYA VA SPORT YO'NALISHI BITIRUVCHILARINING KASBIY- PEDAGOGIK TAYYORGARLIK DARAJASINI ISH BERUVCHILAR BAHOSIGA KO'RA TAHLIL QILISH: SO'ROVNOMA ASOSIDA EMPIRIK TADQIQOT

<http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.20157777>

Annotatsiya. Maqolada jismoniy tarbiya va sport yo'nalishi bitiruvchilarining kasbiy-pedagogik tayyorgarlik darajasini ish beruvchilar nuqtai nazaridan o'rganishga qaratilgan empirik tadqiqot natijalari bayon etiladi. Tadqiqot 2025 yilda Xorazm viloyatidagi umumiy o'rta ta'lim maktablari, bolalar-o'smirlar sport maktablari va boshqa sport tashkilotlarining 646 nafar vakili orasida Google Forms platformasi orqali o'tkazilgan anonim so'rovnoma asosida amalga oshirildi. Kompetensiyalar 5 ballik Likert shkalasi bo'yicha baholandi. Tadqiqot natijalari asosida ta'lim dasturlarini takomillashtirish va oliy ta'lim muassasalari bilan ish beruvchilar hamkorligini kuchaytirish bo'yicha amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: jismoniy tarbiya, kasbiy-pedagogik tayyorgarlik, ish beruvchi, Likert shkalasi, so'rovnoma, kompetensiya, mehnat bozori, bitiruvchi.

1. KIRISH VA TADQIQOTNING DOLZARBLIGI

Zamonaviy mehnat bozorida oliy ta'lim bitiruvchilarining raqobatbardoshligi va kasbiy tayyorgarligi sifati tobora dolzarb muammoga aylanmoqda. Ish beruvchilar nazariy bilimdan ko'ra amaliy ko'nikmalar shakllanganligini ustuvor sifatida talab qilmoqda. Biroq oliy ta'limdagi mavjud o'quv rejalari ko'p hollarda bitiruvchilarda yetarli amaliy malaka hosil qilmayapti, natijada bitiruvchilarning kasbiy mahorati zamon talablaridan ortda qolayotganligining ko'rsatkichlari qayd etilmoqda.

Davlat siyosati darajasida bu muammoni hal etishga qaratilgan bir qator strategik hujjatlar qabul qilingan. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yildagi PF-5847-son Farmoni "Oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi"ni tasdiqlab, oliy ta'limni modernizatsiya qilish va kadrlar salohiyatini mehnat bozori talablariga muvofiq rivojlantirish vazifasini belgiladi [1]. Mazkur konsepsiyada ta'lim mazmunini global texnologik o'zgarishlar va ish beruvchilar talablarini inobatga olgan holda takomillashtirish alohida qayd etilgan [2].

Jismoniy tarbiya va sport sohasida kadrlar sifati masalasiga davlat darajasida alohida e'tibor qaratilmoqda. 2020-yil 24-yanvardagi PF-5924-son Farmon bilan 2025-yilgacha jismoniy tarbiya va sportni rivojlantirish konsepsiyasi tasdiqlanib, davlat sport ta'lim muassasalarida trener va mutaxassislarining oliy ma'lumotlilar ulushini bosqichma-bosqich 80 foizga yetkazish vazifasi belgilandi [3]. Prezidentning 2020-yil 3-noyabrdagi PQ-4877-son qarori esa jismoniy tarbiya va sport yo'nalishlari bo'yicha davlat ta'lim standartlari va o'quv rejalari ish beruvchilarning takliflarini inobatga olgan holda qayta ko'rib chiqilishi lozimligini to'g'ridan to'g'ri ko'rsatdi [4].

Yuqoridagi strategik hujjatlar talabiga muvofiq, bitiruvchilarning kasbiy tayyorgarligini bevosita ish beruvchilar baholab o'rganish metodologik jihatdan muhim tadqiqot yo'nalishi hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, mazkur tadqiqot Xorazm viloyatidagi 646 nafar ish beruvchining ishtiroki bilan o'tkazilgan so'rovnoma ma'lumotlariga asoslanib, jismoniy tarbiya va sport yo'nalishi bitiruvchilarining kasbiy-pedagogik tayyorgarlik darajasini kompleks tahlil qilishga qaratilgan.

Tadqiqotning ilmiy yangiligi: Xorazm viloyati miqyosida yirik empirik so'rovnoma (n=646) asosida jismoniy tarbiya va sport bitiruvchilarining kasbiy kompetensiyalari ish beruvchilar ko'zi bilan birinchi marta keng qamrovli tarzda o'rganildi va miqdoriy jihatdan tahlil qilindi.

Tadqiqotning maqsadi: Jismoniy tarbiya va sport yo'nalishi bitiruvchilarining kasbiy-pedagogik tayyorgarlik darajasini ish beruvchilar bahosi asosida empirik ma'lumotlar orqali aniqlash, kuchli va zaif tomonlarini belgilash hamda ta'lim sifatini oshirish bo'yicha amaliy takliflar ishlab chiqish.

2. TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda miqdoriy yondashuv asosida anonim anketali so'rovnoma metodi qo'llanildi. So'rovnoma Google Forms platformasi orqali tashkillashtirilib, 2025 yilda onlayn tarzda o'tkazildi. Ishtirokchilarning barchasi ixtiyoriy ravishda qatnashdi; ularga avvaldan anonimlik kafolatlanib, ma'lumotlar faqat ilmiy maqsadlarda umumlashtirilishi tushuntirildi. So'rovnomaning asosiy maqsad — jismoniy tarbiya va sport yo'nalishi oliy ta'lim muassasalari bitiruvchilarining kasbiy-pedagogik tayyorgarlik darajasini ularni ishga qabul qilgan ish beruvchilar bahosi asosida o'rganishdir.

So'rovnomada Xorazm viloyatidagi umumiy o'rta ta'lim maktablari, bolalar-o'smirlar sport maktablari hamda sport tashkilotlarining rahbarlar, o'rinbosarlar, bo'lim boshliqlari, metodistlar va trenerlardan iborat 646 nafar vakili qatnashdi. Bitiruvchilarning real ish muhitida baholanishi uchun so'rovnoma ular ishga joylashganidan kamida 6 oy o'tgach o'tkazildi.

1-jadval.

So'rovnomada ishtirok etgan ish beruvchilarning tarkibiy tavsifi (n=646)

Ko'rsatkich	n	%
MUASSASA TURI		
Umumiy o'rta ta'lim maktabi	612	94,7%
Maktabgacha ta'lim muassasasi	19	2,9%
Sport maktabi va boshqalar	15	2,4%
XODIMLAR SONI		
10 dan kam	8	1,2%
11–50 nafar	196	30,3%
51–100 nafar	363	56,2%
100 dan ortiq	79	12,2%
JT MUTAXASSISLARI SONI		
3 dan kam	235	36,4%
4–7 nafar	367	56,8%
8 va undan ortiq	44	6,8%
SO'NGGI 5 YILDA BITIRUVCHI QABUL		
Ha	447	69,2%

Yo'q	199	30,8%
------	-----	-------

Izoh: Foizlar umumiy respondentlar soni (n=646) ga nisbatan. JT — jismoniy tarbiya.

Jadvaldan ko'rinib turibdiki, respondentlarning 94,7% umumiy o'rta ta'lim maktablarini ifodalaydi. Bu ish beruvchilar strukturasi ob'ektiv ko'rsatkichi bo'lib, jismoniy tarbiya va sport yo'nalishi bitiruvchilarining asosiy ish joyi maktab ekanligini tasdiqlamoqda. Tashkilotlarning 56,2% da 51–100 nafar xodim ishlaydi, 56,8% da esa 4–7 nafar jismoniy tarbiya mutaxassisi mavjud.

So'rovnoma savollari mazmunan besh tematik blokka bo'lingan: 1. ish beruvchi tashkilot haqida umumiy ma'lumotlar; 2. bitiruvchilarni ishga qabul qilish holati; 3. bitiruvchilarning kompetensiyalarini baholash; 4. umumiy kasbiy faoliyat va qiyinchiliklar; 5. modernizatsiya va hamkorlik bo'yicha tavsiflar.

Asosiy kompetensiyalar 5 pog'onali Likert shkalasi asosida o'lchandi (1 - juda past, 5 - juda yuqori daraja). Baholash uchun oltita kompetensiya tanlandi: nazariy bilimlar, amaliy malakalar, jamoada ishlash qobiliyati, muloqot ko'nikmalari, zamonaviy texnologiyalar bilan ishlash va mustaqil o'z ustida ishlash qobiliyati. Ko'p javobli savollar orqali eng rivojlangan va oshirilishi zarur kompetensiyalar aniqlandi. Ochiq savollar yordamida ta'lim dasturlarini takomillashtirish va hamkorlik bo'yicha ish beruvchilarning erkin fikrlari to'plandi.

Ma'lumotlar Microsoft Excel dasturida qayta ishlandi: foiz taqsimotlari, Likert balllarining o'rtacha qiymatlari va ko'p javobli savollarda har bir variant alohida hisoblandi. Ochiq javoblar kontent-tahlil metodida kategoriyalarga ajratildi.

3. NATIJALAR VA TAHLIL

3.1. Bitiruvchilarni ishga qabul qilish holati

So'rovnomada qatnashgan ish beruvchilarning 69,2% (447 nafar) so'nggi 5 yil ichida jismoniy tarbiya va sport yo'nalishi bitiruvchilarini ishga qabul qilganini bildirdi. Qolgan 30,8% (199 nafar) bitiruvchi qabul qilmaganligini ko'rsatdi. Bitiruvchilar asosan jismoniy tarbiya o'qituvchisi lavozimida ishlaydi (85,4%), trener sifatida esa 4,8%, administrator yoki menejer lavozimida 3,3% faoliyat ko'rsatmoqda. Bu raqamlar jismoniy tarbiya va sport yo'nalishi bitiruvchilarining asosiy mehnat faoliyati doirasi maktab o'qituvchiligi ekanligi va ularning aksariyati bevosita o'qituvchi sifatida faoliyat yuritishini tasdiqlamoqda.

3.2. Kompetensiyalar bo'yicha Likert baholari tahlili

Ish beruvchilar tomonidan bitiruvchilarning oltita asosiy kasbiy-pedagogik kompetensiyasi 5 ballik Likert shkalasi asosida baholandi. Natijalar 2-jadvalda keltirilgan.

2-jadval.

Bitiruvchilar kompetensiyalari bo'yicha ish beruvchilar bahosining tavsifiy statistikasi (n=646, Likert shkalasi 1–5)

Kompetensiya	O'rtacha (1–5)	Yuqori (4–5)	O'rta (3)	Past (1–2)
Jamoada ishlash qobiliyati	3,91	70,8%	20,1%	9,0%
Muloqot ko'nikmalari	3,91	68,8%	22,4%	8,6%
Zamonaviy texnologiyalar bilan ishlash	3,84	67,0%	23,2%	9,6%
Mustaqil o'z ustida ishlash	3,84	67,0%	22,6%	10,2%
Amaliy malakalar	3,81	66,7%	23,1%	10,1%
Nazariy bilimlar	3,80	67,8%	24,0%	8,2%

Izoh: «Yuqori» — 4 va 5 ball, «O'rta» — 3 ball, «Past» — 1 va 2 ball berilgan respondentlar ulushi.

Jadval tahlilidan quyidagi muhim xulosalar chiqarish mumkin. Barcha oltita kompetensiya bo'yicha o'rtacha baholar 3,80–3,91 oralig'ida joylashgan, bu «o'rta-yaxshi» darajani bildiradi. Eng

yuqori baho jamoada ishlash (3,91) va muloqot ko'nikmalari (3,91) ga berilgan. Bu kompetensiyalar bo'yicha respondentlarning mos ravishda 70,8% va 68,8% «yuqori» (4–5 ball) baho bergan. Bu holat bitiruvchilarning oliy ta'limda guruhli o'quv sharoitida kommunikativ va jamoaviy ko'nikmalar shakllantirishda yuqori natijalarga erishganligidan darak beradi.

Nazariy bilimlar (3,80) va amaliy malakalar (3,81) nisbatan pastroq baho olgan. Ayniqsa e'tiborli: amaliy malakalar bo'yicha «past» baho (1–2 ball) berganlar ulushi 10,1% ni tashkil etgan, bu boshqa kompetensiyalarga nisbatan yuqoriroq ko'rsatkich. Texnologiyalar bilan ishlash kompetensiyasi (3,84) ham mustaqil ishlash qobiliyati (3,84) bilan bir darajada baholangan. Bu natijalar maqola muallifi tahlilida keltirilgan ko'rsatkichlardan (nazariy: 4,0; amaliy: 3,7; texnologiyalar: 3,4; jamoada: 4,3; mustaqil: 3,8) farq qiladi — Excel ma'lumotlari asosida aniq hisoblangan raqamlar taqdim etilmoqda.

Mintaqaviy kesimda sezilarli farqlar aniqlanmadi — barcha tahlil guruhlarida yuqoridagi tendensiyalar saqlanib qoldi. Faqat shahardagi yirik maktablarning ish beruvchilari texnologiyalar bilan ishlash va mustaqil faoliyat ko'nikmasini biroz yuqoriroq baholagan, bu ularning moddiy-texnik bazasi yaxshiroq ekanligini aks ettirishi mumkin.

3.3. Eng rivojlangan va oshirilishi zarur kompetensiyalar

Ish beruvchilarga ko'p javobli savol orqali bitiruvchilar orasida qaysi kompetensiyalar eng yaxshi rivojlanganligini ko'rsatish so'raldi. Natijalar 3-jadvalda keltirilgan.

3-jadval.

Ish beruvchilar tomonidan eng rivojlangan deb baholangan kompetensiyalar (ko'p javobli savol, n=646)

Kompetensiya turi	n	%
Jismoniy tarbiyaning zamonaviy metodlarini bilish	292	45,2%
Sport va murabbiylik mahorati	241	37,3%
Turli yosh guruhlari bilan ishlash ko'nikmalari	239	37,0%
Mustaqil o'z ustida ishlash qobiliyati	214	33,1%
O'quvchilarni rag'batlantirish qobiliyati	211	32,7%

Izoh: Ko'p javobli savol — foizlar yig'indisi 100% dan oshadi.

Jadvaldan ko'rinadiki, ish beruvchilar bitiruvchilarda zamonaviy jismoniy tarbiya metodlarini bilishni (45,2%) eng keng tarqalgan kuchli kompetensiya sifatida belgilagan. Sport va murabbiylik mahorati (37,3%) va turli yosh guruhlari bilan ishlash ko'nikmasi (37,0%) ham yuqori ulushda qayd etildi. Bu natijalar bitiruvchilarning mutaxassislik bilimi va mehnat amaliyotiga oid ko'nikmalar borasida ijobiy baholarga loyiq ekanini ko'rsatadi.

Rivojlanishi zarur kompetensiyalar bo'yicha so'rov natijasi o'ta muhim axborot berdi:

4-jadval.

Oshirilishi zarur deb ko'rsatilgan kompetensiyalar (ko'p javobli savol, n=646)

Oshirish zarur kompetensiya	n	%
Sport tadbirlarini boshqarish ko'nikmalari	354	54,8%
Texnologiya va raqamli platformalar bilan ishlash	339	52,5%
Mustaqil o'z ustida ishlash qobiliyati	312	48,3%
O'zgarishlarga moslashish qobiliyati	278	43,0%
Tashkiliy qobiliyatlar	249	38,5%

Izoh: Ko'p javobli savol — foizlar yig'indisi 100% dan oshadi.

4-jadval ma'lumotlari shuni ko'rsatadiki, sport tadbirlarini boshqarish ko'nikmasi (54,8%) va raqamli texnologiyalar bilan ishlash (52,5%) - respondentlarning yarmidan ko'pi tomonidan

oshirilishi zarur deb belgilangan kompetensiyalardir. O'zgarishlarga moslashish (43,0%), mustaqil ishlash (48,3%) va tashkiliy qobiliyatlar (38,5%) ham muhim kamchiliklar sifatida qayd etildi. Bu natijalar zamonaviy mehnat bozorining bitiruvchilardan nafaqat o'quv predmeti bo'yicha bilim, balki menejerlik, texnologik va adaptiv kompetensiyalarni ham talab qilayotganini ochiq ko'rsatmoqda.

3.4. Umumiy kasbiy faoliyatni baholash va qiyinchiliklar

5-jadval.

Bitiruvchilarning umumiy kasbiy faoliyatiga ish beruvchilar bahosi (n=646)

Baho	n	%
Yaxshi	371	57,4%
O'rtadan baland	103	15,9%
O'rta	100	15,5%
Yuqori	59	9,1%
Past	13	2,0%

Izoh: N = so'rovnomadagi respondentlar soni.

5-jadvaldagi ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, respondentlarning 57,4% bitiruvchilarning kasbiy faoliyatini «yaxshi», yana 9,1% esa «yuqori» deb baholadi. Birgalikda 66,5% ish beruvchi bitiruvchilar faoliyatini ijobiy baholadi. «O'rta» baho 15,5%, «o'rtadan baland» esa 15,9% ni tashkil etdi. Faqat 2,0% «past» baho bergan. Bu ko'rsatkich sohada kadrlar tayyorgarligining umuman qoniqarli darajada ekanligini ko'rsatadi.

Kasbiy majburiyatlarni bajarishdagi qiyinchiliklar chastotasi bo'yicha: respondentlarning 58,8% bitiruvchilar «ba'zan» qiyinchilikka duch kelishini aytgan, 29,4% «kamdan-kam hollarda», 9,8% esa «juda tez-tez» qiyinchilik kuzatishini bildirgan. Faqat 2,0% «hech qachon» degan. Qiyinchiliklar asosan amaliy mashg'ulotlarni mustaqil olib borish, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish va sport tadbirlarini tashkil etish sohasida kuzatilayotgani ochiq javoblarda qayd etildi.

3.5. Modernizatsiya zarurligi va ish beruvchilar tavsiyalari

«Jismoniy tarbiya va sport mutaxassislarini kasbiy tayyorgarligini innovatsion texnologiyalar asosida modernizatsiya qilish zarurmi?» degan savolga respondentlarning 78,3% (506 nafar) «Ha», 11,5% (74 nafar) javob berishga qiynalgan, 10,2% (66 nafar) «Yo'q» deb javob berdi. Demak, ish beruvchilarning 78,3% ta'lim dasturini modernizatsiya qilish tarafdori, bu o'ta muhim ko'rsatkich.

5.2-savol bo'yicha ochiq javoblar kontent-tahlil metodida qayta ishlandi. Eng ko'p takrorlangan tavsiyalar quyidagicha guruhlandi:

- Amaliy mashg'ulotlarni kengaytirish — «Ko'proq amaliyotda bo'lishlari kerak», «Amaliyot soatlarini ko'paytirish», «Amaliy mashg'ulotlarga ko'proq e'tibor» kabi fikrlar tez-tez qaytarildi.

- Raqamli va innovatsion texnologiyalar — «Zamonaviylashtirish», «Axborot texnologiyalariga ko'proq e'tibor qaratish», «Innovatsion texnologiyalar asosida modernizatsiya qilish zarur» kabi takliflar ko'p uchraydi.

-Ko'p tarmoqli sport mahorati — «Kamida 2–3 sport turini yaxshi o'zlashtirgan bo'lishi kerak», «Har bir o'qituvchi kamida bitta mutaxassislikni mukammal egallagan bo'lishi kerak».

-Psixologiya va pedagogik mahorat — «Ko'proq psixologiya», «Pedagogikadan ko'proq o'qitilsinlar», «Dars o'tish metodlarini takomillashtirish».

5.3-savol bo'yicha hamkorlik tavsiyalari tahlili: ish beruvchilar universitetlar bilan hamkorlikni kuchaytirish yo'llari sifatida quyidagilarni taklif qildi: «Doimiy amaliy mashg'ulotlarni birga olib borish, universitet xodimlari maktablarga tez-tez tashrif buyurib amaliy yordam ko'rsatib borishlari», «Memorandum tuzish», «Bitiruvchilarni asosan 2-kursdan maktablarga yuborish maqsadga muvofiq», «Bitiruvchilar haqida so'rovnomalarni tez-tez o'tkazib turish», «Universitetlar bilan sport federatsiyalar va sport maktablari o'rtasida hamkorlik memorandumini tasdiqlash» kabilar.

4. MUHOKAMA VA TIZIMLI TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalariga asoslanib, jismoniy tarbiya va sport yo'nalishi bitiruvchilarining kasbiy-pedagogik tayyorgarligida beshta tizimli muammo va ularga qarshi aniq yechimlar ishlab chiqildi:

1. Sport tadbirlarini boshqarish va menejerlik ko'nikmalarining yetishmasligi. Ish beruvchilarning 54,8% bu kompetensiyani oshirish zarur deb ko'rsatdi. Bitiruvchilar dars o'tishi bilan yaxshi tanish bo'lsada, sport musobaqalarini tashkil etish, jamoani boshqarish va muassasa ichida loyihalar olib borish ko'nikmasi sust. Taklif: O'quv rejaga «Sport menejmenti va tadbirlarni tashkil etish» modulini kiritish, talabalarni haqiqiy tadbirlar tashkilotiga amaliy jalb etish.

2. Raqamli texnologiyalar va platformalar bilan ishlash ko'nikmasi. Respondentlarning 52,5% bu sohani oshirish zarurligini ta'kidladi. Hozirgi kunda ErpSport, elektron kundaliklar, masofaviy ta'lim platformalari va tahliliy dasturlarni bilish amaliy zaruriyatga aylangan. Taklif: «Jismoniy tarbiyada axborot va raqamli texnologiyalar» kursini joriy etish; amaliyot davomida raqamli vositalardan foydalanishni majburiy komponent sifatida kiritish.

3. O'zgarishlarga moslashish va tashkiliy qobiliyatlar. Respondentlarning 43,0% va 38,5% mos ravishda bu kompetensiyalarni oshirish zarurligini ko'rsatdi. Bu XXI asr kompetensiyalari sifatida jahon ta'lim standartlarida ham ustuvor o'rin egallaydi. Taklif: O'quv jarayoniga loyihaga asoslangan o'qitish (Project-Based Learning), muammoli ta'lim metodlari va simulyatsion vaziyatlar asosida adaptivlik ko'nikmalarini rivojlantiruvchi komponentlarni qo'shish.

4. Amaliyot hajmi va sifatining yetarli emasligi. Ochiq javoblarning aksariyatida «amaliyot soatlarini ko'paytirish» zarurligi qayta-qayta ta'kidlandi. Nazariya va amaliyot o'rtasidagi tafovut o'quv dasturlari tuzilmasidagi tizimli kamchilik sifatida namoyon bo'lmoqda. Taklif: Pedagogik amaliyot muddatini uzaytirish; talabalarni 2-kursdan boshlab maktab va sport muassasalariga muntazam amaliyot uchun yuborish; tajribali o'qituvchi-nazoratchilar bilan birgalikda dars o'tish tizimini yo'lga qo'yish.

5. Oliy ta'lim muassasalari va ish beruvchilar hamkorligining zaifligi. So'rovnomada 30,8% ish beruvchi hech qachon bitiruvchi qabul qilmaganligini ko'rsatdi. Bu ish bozori va ta'lim tizimi o'rtasida aloqa yetarli emasligini anglatadi. Taklif: Ikki tomonlama hamkorlik memorandumlarini tuzish; ish beruvchilarni o'quv dasturi ishlab chiqishga va davlat attestatsiyasiga jalb etish; bitiruvchilar ish faoliyatini monitoring qilish tizimini yaratish; yillik uchrashuv va seminarlar o'tkazish.

5. XULOSA

Ushbu tadqiqot Xorazm viloyatidagi 646 nafar ish beruvchi orasida o'tkazilgan keng ko'lamli so'rovnoma asosida jismoniy tarbiya va sport yo'nalishi bitiruvchilarining kasbiy-pedagogik tayyorgarlik darajasini empirik jihatdan o'rgandi. Quyidagi asosiy xulosalar ishlab chiqildi:

- Ish beruvchilarning 66,5% bitiruvchilarning umumiy kasbiy faoliyatini «yaxshi» yoki «yuqori» deb baholadi. Bu sohada kadrlar tayyorgarligining umuman qoniqarli darajada ekanligini ko'rsatadi.

- Jamoada ishlash (3,91) va muloqot ko'nikmasi (3,91) eng yuqori baholangan kompetensiyalar bo'lib, bu bitiruvchilarning kuchli tomonini ifodalaydi.

- Sport tadbirlarini boshqarish (54,8%), raqamli texnologiyalar bilan ishlash (52,5%), mustaqil ishlash (48,3%) va o'zgarishlarga moslashish (43,0%) ko'nikmalari oshirilishi zarur bo'lgan ustuvor yo'nalishlar sifatida aniqlandi.

- Ish beruvchilarning 78,3% ta'lim dasturini innovatsion texnologiyalar asosida modernizatsiya qilish zarurligi bilan mutlaqo rozi - bu tizimli islohotlar uchun kuchli siyosiy asos.

- Oliy ta'lim va ish beruvchilar o'rtasidagi uzluksiz hamkorlik tizimini yo'lga qo'yish - jismoniy tarbiya va sport sohasida kadrlar tayyorlash sifatini yangi bosqichga ko'tarishning asosiy shartidir.

Kelgusidagi tadqiqotlarda turli viloyatlar kesimida solishtirma tahlil o'tkazish, shuningdek, bitiruvchilarni qayta tayyorlash dasturlarining samaradorligini tajribada o'rganish tavsiya etiladi. Shu bilan birga, ish beruvchilar va oliy ta'lim muassasalari o'rtasida tuzilgan hamkorlik

memorandumlarining ta'lim sifatiga ta'sirini alohida tadqiqot sifatida o'rganish dolzarb masala bo'lib qolmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida» gi 2019-yil 8-oktabr, PF-5847-son Farmoni. - URL: <https://lex.uz/docs/-4545884>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «O'zbekiston-2030» strategiyasi to'g'risidagi 2023-yil 11-sentabr, PF-158-son Farmoni. — URL: <https://lex.uz/docs/-6600413>
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «O'zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va sportni yanada takomillashtirish va ommalashtirish chora-tadbirlari to'g'risida» gi 2020-yil 24-yanvar, PF-5924-son Farmoni — URL: <https://lex.uz/ru/docs/-4711327>
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Jismoniy tarbiya va sport sohasida kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish va ilmiy salohiyatni oshirish chora-tadbirlari to'g'risida» gi 2020-yil 3-noyabr, PQ-4877-son Qarori — URL: <https://lex.uz/ru/docs/-5077663>
5. Kerimov F.A. Sportda ilmiy tadqiqotlar. Darslik. — T., 2020.
6. Yarashev K.D. Jismoniy tarbiya va sport ixtisosligidagi talabalarni tashkilotchilik va boshqaruvchilik faoliyatiga tayyorlashning nazariy va amaliy asoslari: DSk dissertatsiyasi avtoreferati. — T., 2022.
7. Magin V.A. Modernizatsiya sistem y professionalnoy podgotovki spetsialistov po fizicheskoy kulture i sportu na osnove innovatsionnykh tekhnologiy: avtoref. diss. ... dokt. ped. nauk. — M., 2006.
8. Regmi P.R. et al. Guide to the design and application of online questionnaire surveys // Nepal Journal of Epidemiology. — 2016. — Vol. 6(4). — Pp. 640–644. DOI: 10.3126/nje.v6i4.17258.
9. Sullivan G.M., Artino A.R. Analyzing and Interpreting Data From Likert-Type Scales // Journal of Graduate Medical Education. — 2013. — Vol. 5(4). — Pp. 541–542. DOI: 10.4300/JGME-5-4-18.
10. Zimba E., Gasparyan A.Y. Designing, Conducting, and Reporting Survey Studies: A Primer for Researchers // Journal of Korean Medical Science. — 2023. — Vol. 38(6): e51. DOI: 10.3346/jkms.2023.38.e51.
11. Murdoch M. et al. Impact of different privacy conditions and incentives on survey response rate, participant representativeness, and disclosure of sensitive information // BMC Medical Research Methodology. — 2014. — Vol. 14(90). DOI: 10.1186/1471-2288-14-90.
12. Rowe M. Validity of the use of the Likert scale in surveys // Research Methods in Medicine and Health Sciences. — 2023. — Vol. 4(2). DOI: 10.1177/26320843231186672.

«MAMUN SCIENCE» JURNALI

ЖУРНАЛ «MAMUN SCIENCE» JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

Maqolani tayorlashda qo'yiladigan talablar:

1. Maqola o'zbek, ingliz va rus tillarida minimal 6 sahifadan iborat bo'lib, Microsoft Word dasturida Times New Roman shriftida 12 kegl, 1 satr oralig'ida, sahifalar barcha tomondan 2 sm qoldirilgan holda bo'lishi shart.
2. Satr boshi - 1,25 sm bo'lib, satrlarni eniga to'g'irlash, so'zlarni boshqa qatorga ko'chirish avtomatik tarzda bo'lishi lozim.
3. Birinchi qator o'ng tomondan muallifning familiyasi, ismi va otasining ismi, ikkinchi qatorda muallifning ish joyi, lavozimi, ilmiy darajasi va unvoni, e-mail va telefon raqami, uchinchi qatorda sahifaning o'rtasida bosh va qalin harflar bilan maqolaning nomi yoziladi. Ushbu ma'lumotlar o'zbek, ingliz va rus tillarda berilishi lozim.
4. Keyingi qatordan o'zbek, ingliz va rus tillarida 60 so'zdan iborat annotatsiya beriladi.
5. Keyingi qatordan 7-10 ta o'zbek, ingliz va rus tillarida kalit so'zlar beriladi.
6. Keyingi qatordan asosiy matn boshlanadi va maqola 4 qismdan iborat bo'ladi: Mavzuning dolzarbligi. Metodlar va o'rganilganlik darajasi. Tadqiqot natijalari. Xulosa.
7. Maqolalar ilmiy ahamiyatga ega bo'lib, ulardagi fakt va fikrlar asoslangan hamda mustaqil ma'no kasb etishi lozim, plagiat holati taqiqlanadi. Muallif foydalanilgan adabiyotlarni aniq ko'rsatishi, olingan iqtiboslarning aniq manbalarini keltirishi lozim.
8. Web of science hamda Scopus tizimidagi jurnallardan iqtiboslar olish maqsadga muvofiqdir.
9. Iqtiboslar matn ichida [1, 25] beriladi. Adabiyotlarning to'liq ro'yxati asosiy matndan so'ng alifbo tartibida ko'rsatilishi lozim.

Требования к оформлению научной статьи:

1. Статьи должны содержать 6 страниц, в формате Times New Roman на Microsoft Word, 12 кегль, 1 см, со всех сторон 2 см.
2. Начала абзаца - 1,25 см, формировать строки по ширине, перенос слов в другой ряд должен быть в автоматическом порядке.
3. В первой строке от правой стороны Ф.И.О. автора, во второй строке место работы, должность, ученая степень и ученое звание, e-mail и номер телефона, в третьей строке по центру страницы прописными буквами жирным шрифтом название статьи. Эта информация должна быть предоставлена на узбекском, английском и русском языках.
4. В следующей строке аннотация из 60 слов на трех языках: узбекский, английский и русский.
5. Со следующей строки ключевые слова 7-10.
6. Далее начинается основной текст. новой текст начинается со следующей строки, и статья состоит из 4 частей: актуальность темы, методы и уровень исследования, результаты исследования, заключение.
7. Статьи должны иметь научное значение, факты и идеи должны быть обоснованными и избежать плагиатства. Автор должен точно указать использованную литературу и ссылку на источники, при помощи которых он выразил свое мнение.
8. Сноски или ссылки должен быть взяты из Web of science, а также системы журналов Scopus.
9. Цитирование приводится в тексте [1, 25] Полный список литературы должен быть указан после основного текста, а алфавитном порядке.

Requirements of the articles submitted:

1. Articles should be at least 6 pages, in Times New Roman, 12 pt., 1 inter.
2. The line head should be 1,25 cm, line spacing, and the words should be automatically moved.
3. The author's full name should be on the first line from the right; the author's place of work, position, academic degree, and academic rank, email address, and phone number should be on the second line; the article title should be centered in bold, capital letters, on the third line. This information should be provided in Uzbek, English, and Russian.
4. An annotation of 60 words in the next line in three languages.
5. Key words from the next row in three languages 7-10.
6. The next line begins with the main text. The main text begins on the next line, and the article consists of four parts: the relevance of the topic, the methods and level of research, the results, and the conclusion.
7. Articles must be of scientific importance and facts and opinions in the article should be well-grounded and have an independent meaning, and they must be free of plagiarism. The author must clearly demonstrate the literature used in his or her opinion, and provide the exact sources of the extracts.
8. Quotes should be from "Web of science" and "Scopus" journals.
9. A complete list of publications should be followed in alphabetical order after the main text. Seals and references should be in the main text [1, 25].